

Det universella broderskapet.

1.

Huru skulle man, låtom oss säga för hundra år sedan, upptagit idén om ett allmänt internationellt broderskap? Måne man icke skulle ansett den för den galnaste af alla utopier? Franrike skref visserligen på sitt revolutionsbanér „frihet, jämlikhet, broderskap“, men det satte friheten och jämlikheten först och dess drömmar om brodersp gingo väl aldrig öfver det egna landets gränser. Det var väl dock på grund häraf som dessa drömmar icke förvärligades; ty det är tvifvel underkastadt, huruvida frihet och jämlikhet alla kunna finnas till utan broderskap och huruvida detta alls är någonting värkligt, därest det icke är universelt.

Det måste därför räknas vårt nittonde århundrade till förtjänst, att man nu på allvar kunnat predika ett allmänmänskligt broderskap, att man kunnat hålla religionskongresser och fredsmöten, där repesentanter för olika folk och olika trosbekännelser räkt hvarandra handen i ondräkt. Och som att märkligt tidens tecken måste trifvelsutan den organisation betraktas, som sett dagen i Amerika, och som omslutande hela jordklotet med sina armar fått namn af Universella Broderskapet, där man icke numera endast predikar läran, utan ock försöker värkställa den i handling.

Hvilken är då denna organisation?

Hela världen känner till teosoferna. Hela världen vet också, huru de om och om igen sökte förklara, att deras samfund icke var någon kyrka med vissa läror att „tro“ på, utan att det var en förening af personer af alla raser och trosbekännelser, som visserligen hade ett andligt mål i sikte, men icke vid sitt inträde i samfundet underskrefvo annat än den första programpunkten, den om det allmänna broderskapet och den religiösa toleransen. Själftva namnet teosofi och teosofier lät ju så underligt motsägande! „Med ett sådant namn måsten I ju framstå inför världen som en sekt!“ sade man – „och hvarför alla kalla er med namn, som skiljer er från andra människor, om I icke hyllen någon särskild troslära, utan tvärtom viljen framstå såsom de mest frisinnade i religiöst afseende!“ Här voro då de stakkars teosoferna tvungna att draga fram med nya förklaringar. „Visserligen“, sade de, „hylla vi teosofin. Men teosofins främsta lära är just det allmänna broderskapet och religionsfriheten“.

Det fans visserligen dem, som uppfattade teosofins mission på annat vis – att uttryck för denna divergerande åsikt är det s. k. gamla teosofiska samfundet. Men för dem, som trodde på broderskapet såsom teosofins främsta lära, hade nog sanningen om det olyckliga namnet blifvit klar och mången drömde om ett samfund och ett namn, som icke genast, i första ögonblicket, skulle mistydas. Men hvad skulle man göra?

De amerikanska teosoferna togo steget ut. Tack vare deras inspirerade ledare, Mrs Katherine A. Tingley, äfvensom deras egen hänförelse och lojalitetet lyckades det dem att bryta alla pietetsfulla fördomar och konstituera sig som det Universella Broderskapet i februari förlidet år. Och till deras krets slöto sig omedelbart meningsfränder i de andra världsdelen. Sålunda finnes nu äfven i Sverige en mycket lifaktig och värksam gren af denna organisation.

De goda värkningarna af denna frontförändring hafva icke underlåtit att visa sig. Tidningsprässen blir mer och mer aktningsfull gentemot de förr nog så illa behandlade teosoferna, och synnerligast i Amerika har opinionen slagit om. Där förhåller det sig så, som en ledare i en Victoria-tidning för den 22 maj detta år yttrade med anledning af ett besök af Mrs. Tingley och några andra teosofier i nämnda stad:

„Ett anmärkningsvärdt faktum är, att det Universella Broderskapsförbundet icke röner någon fientlig kritik. Förbundets uppgifter äro så helt och hållet människovänliga, att personer af alla trosbekännelser lika väl som af ingen tro kunna finna däri intet att angripa. I sig själft är detta sakförhållande tillräckligt notabelt, men det vittnar för sanningen uti påståendet, att godheten

liksom musiken, är gemensam för alla land och välkommen för alla folk. Detta samfund söker att praktiskt förverkliga det tillstånd, som besjunges af poeten Burns:

„When man to man the world o'er
Shall brothers be for a' that.“

„Och de gå till väga på ett fint sätt. Mrs Tingley är i många afseenden en kvinna, som representerar den tid, i hvilken han lefver, och hon besitter i anmärkningsvärd grad egenskaperna hos en ledare och organisatör.“ (Cit. ur „The New Century“, June 10 1899).

2.

Det Universella Broderskapet, konstitueradt af Mrs Tingley den 13 januari 1898 och hvartill det dåvarande Teosofiska samfundets i Amerika medlemmar öfvergingo genom beslut å kongressen i Chikago den 18-20 februari samma år, skiljer sig hvarken till syftemål eller uppgifter från det forna teosofiska samfundet, men har ordnat de senare och markerat det förra samt infört en organiserad arbetsordning. Namnet redan pekar hän på dess egentliga syftemål: att arbeta för realiserandet af människornas allmänna broderskap. Samma namn lämpar sig också bättre än ordet „teosofi“ gjorde det för den enda lära som i detta samfund är dogmatisk: läran om att *broderskapet är ett faktum i naturen*.

Orgasationens uppgifter äro desamma som teosofiska samfundets, men formuleras sålunda: den trämsta är „att förkunna broderskapet, visa att det är ett faktum i naturen och att göra det till en lefvande kraft i mänsklighetens lif“, den ytterligare uppgifter äro 2) „att studera forntida och nutida religioner, vetenskap, filosofi och konst“, samt 3) „att söka utforska naturens lagar och de gudomliga krafter, som innebo i människan“. Som sådant är U. B. hvarken en politisk eller religiös institution, ehuru det väl måste erkännas, ett den centrala läran i alla stora religioner är människornas broderskap äfvensom att slutmålet för till politik är det världsbroderskap, som utgör vilkoret för nationernas och individernas sanna lycka och välfärd.

För att underlätta arbetet och göra detsamma planmässigt och fruktbringande har mrs Tingley skapat några underafdelningar uti U. B., af hvilka flere äro fristående och af hvarandra oberoende. Dessa underafdelningar äro tils dato fem, nämligen:

- 1) Internationella Broderskapsförbundet,
- 2) Teosofiska samfundet,
- 3) Esoteriska sektionen,
- 4) Skolan för återupplifvandet af antikens förlorade mysterier, samt
- 5) Isis ligan för musik och dramatik.

Af dessa utgör Teosofiska samfundet en literär institution med ändamål att värka för U. B:s andra uppgift (se ofvan) och att samla material till ett världsbibliotek likt det i det forntida Alexandria. Esoteriska sektionen är en inre, slutna grupp af forskande teosofier och motsvarar tredje punkten å U. B:s program.

Skolan för återupplifvandet af antikens förlorade mysterier, till hvilken land inköpts å den natursköna udden Point Loma vid Stilla hafvets kust nära staden San Diago i Kalifornien, kommer ännu icke på några år att träda i värksamhet. Grundstenen därtill nadlades under stora högtidligheter och inför en till 1,000 personer uppgående åskådareskara den 23 februari 1897, kort efter det mrs Tingley och hennes vänner återvänt från det världsberömda korståget, och mrs Tingley yttrade därvid bland annat:

„Genom denna skola och dess grenar skola det nuvarande släktets barn undervisas i det fysiska lifvets lagar, samt lagarna för kroppens, själens och det andliga lifvets hälsa. De skola få lära att lefva i harmoni med naturen, de skola lära sig att hysa kärlek och medlidande för allt som lefver. De skola blifva starka därigenom, att de lära sig känna och förstå sig själfva, och hvartefter de vinna styrka skola de undervisas i att bruka denna för hela världens gang och bästa“.

Skolan blef officiellt inregistrerad i Newyork i januari 1897.

Isis-ligan för musik och dramatik har till ändamål att sprida en djupare och ädlare uppfattning om konsten, särdeles om dramat såsom uppfostrings medel, och att praktiskt tillämpa dessa i Wagnersk anda gående idéer. Så har redan under flere år musik och, därest sådan kunnat åstadkommas, sång utgjort stående nummer å logemötenas program, och i Newyork hafva under ett par vintrar framställts tablåer ur större mästares dramer, åt hvilka man kunnat gifva andlig, esoterisk tolkning. Nu genast på den stora broderskapskongressen å Point Loma i april detta år uppfördes under åskådarens bifall fem aftnar å rad det gamla grekiska skådespelet „Eumeniderna“ af Aeschylos. Enligt dessa nya eller rättare återuppväcka antika uppfattning om dramat lägges huvudvikten ej på handlingen, utan på musiken och deklamationen. Det är ej så mycket de yttre sinena som fantasin och den intellektuella känsligheten, som skall tilltalas. „I det gamla grekiska dramat“, – skrifer en teosof, – „fans där alls ingen handling; åhörarna lyssnade, medan budbärare berättade om striders utgång och hjältars död, och blefvo rörda såsom inga åhörare i våra dagar blifva det, ty de rördes genom intellektuella lidelser, genom andlig eggelse . . .“

Den hittills mest uppmärksammade underafdelningen af Universella Broderskapet är dock det internationella broderskapsförbundet, som upprättades i april 1897. Dess uppgifter äro följande sju:

- 1) att bibringa män och kvinnor en rätt uppfattning af det ädla i deras kall och af den verkliga betydelsen af deras ställning i lifvet;
- 2) att uppfostra barn af alla folkslag i U. B:s grundsatser samt att bereda hem- och värnlösa barn till att blifva arbetare för mänskligheten;
- 3) att förbättra olyckliga kvinnors lefnadsförhållanden och förhjälpa dem till ett högt och ädelt lif;
- 4) att hjälpa dem, som äro eller hafva varit i fängelse, att förvärfva en hederlig lefnadsställning;
- 5) att värka för afskaffandet af dödsstraffet;
- 6) att åstadkomma ett bättre samförstånd mellan s. k. vilda och civiliserade raser genom inledande af närmare och vänskapligare förbindelser dem emellan;
- 7) att lindra alt lidande, som uppkommer af öfversvämning, hungersnöd, krig och andra olyckor, samt att öfverhufvud bringa understöd, hjälp och tröst åt alla lidande i världen.

För de fyra första punkterna arbeta alla loger af U. B., hvar och en i sin stad så godt de förmå, och har deras uppmärksamhet hufvudsakligast riktats på att sprida de teosofiska lärorna om broderskapet, karma och reinkartionen bland de fattigare, arbetande klasserna, äfvensom på att uppfostra barnen. „Lotusgrupperna“ och „lotushemmen“ äro barntrögårdar, där en Froebel skulle se sina idealer förväkligade. All undervisning sker „inifrån utåt“ och afser att väcka de smås sinne för skönheten och det gudomliga all-lifvet i naturen, så att de måtte förstå Guds uppenbarelse i människan såsom det broderliga hjärtat.

Under den sjunde punktens auspicijer hafva mrs Tingley och hennes närmaste medhjälpare tvänne gånger varit i tillfälle att utföra verkliga stordåd.

Det första skedde i sista höstas, då de behjärtade teosoferna under sin ledares ledning begäfvos sig ut till Camp Wikoff, Montaub, Long Island och där upprättade ett läger af 7 tält, hvori de gäfvos lekamlig vård och andlig tröst åt tusendetal sjuka soldater, hemkomna från det nyss afslutade kriget. Ingen enda af deras patienter dog, under det dödligheten var ganska stor vid „Röda korsets“ sjukhus. Men såsom en meddelare skref till Sverige:

„Vi arbeta nästan dygnet om; jag vet att flere dygn passerat, under hvilka mrs T. ej sofvit fem minuter. Hon arbetar mest af oss alla, för de sjuka såväl som för oss“.

„Röda korset“ såg ej häller gärna teosofernas värksamhet, och det var endast genom presidenten Mac Kinley's general Wheeler's erkännande och tillmötesgående, som det var möjligt för mrs Tingley att uträtta hvad hon gjorde.

Det andra stordådet var korståget till Cuba. Mrs. Tingley och några andra teosofer tillbringade flere veckor i Santiago under den förgångna vintern. Deras arbete bestod hufvudsakligast i att föda och kläda de hungrande och döende, och hjälp gafs mellan 1,600 och 2,000 personer om dagen.

Eländet skall hafva varit förfärligt, och ofantliga massor af proviant m. m. voro af nöden. Amerikanska staten stälde tvänne transportfartyg till Mrs. Tingley's disposition, och stora insamlingar gjordes för uppköp af kläder och mat. Det var Amerika, som räckte brodershanden åt de lidande kubanerna, och när slutligen Mrs. Tingley instiftade den kubanska Frihetsdagen, deltog i den storartade högtidligheten öfver 20,000 hänrykta kubaner.

De olyckliga invånarnes tacksamma känslor torde bäst tolkas genom följande undrag ur ett bref från borgmästaren i Santiago, Emilio Bacardi, till Mrs. Tingley:

„ . . . Hela staden Santiago känner till det ädla arbete ni utförde under er härvaro, och flere af de många sjuka och hjälplösa dem ni så ädelt bisprang, fråga ständigt, när ni ämnar återvända.

. . . I fall ni skulle behöfva min ringa hjälp, så skall jag vara stolt att göra alt hvad jag kan i sanningens namn, för att hålla edert namn fritt från vanärande baktal, och hela staden Santiago vore färdig att upprätthålla edert goda namn såsom bevis på den tacksamhet de bysa för edert ädla arbete för mänsklighetens sak . . .“

(Cit. ur „The New Century“, July 8, 1899). — —

Erkännas måste, att Universella Broderskapet tagit sig an väldiga uppgifter att utföra och att det hittills fallgjort dem på ett lysande sätt. Och hvarför skulle man icke hoppas detsamma för framtiden, när ledaren visat sig så genialisk, så energisk och så uppoffrande?

Med I behöfvas i myckenhet för det vidsträckt arbetet, men amerikanerna äro offervilliga. Ingen af U. B:s tjänstemän åtnjuter någon lön, tvärtom ge de alt hvad de ha åt saken. Mrs. Tingley har redan uppoffrat sin privata förmögenhet nästan helt och hållet, och vissa miljonärer i Broderskapet äro färdiga att på minsta vink af ledaren afstå från sina miljoner. Vid senaste kongress å Point Loma beslöts, att hvarje medlem i U. B. skulle gifva en och en half dollar i veckan till rörelsen. På U. B:s 4,000 medlemmar kommer detta att utgöra ett årsbidrag af 72,000 dollars (360,000 mk) mot 8,000 hittills, och med denna summa skola säkerligen många vackra saker ännu uträttas.

E.

(*Nya Pressen* 1899, N:o 179 B, Söndagen den 3 september 1899, s. 4, palstat 3-5.)